

Waterschap Rijn en IJssel

WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Foto: Jan van den Brink

Sneller naar het eigen land

Eigenlijk is het een slootje van niets. „Ik spring er zo over”, zegt Ronald Harkink. Toch is de kleine watergang een hindernis van formaat: om zijn 3,5 hectare extra gepacht grasland aan de overkant te bereiken, moet de Haarlose landbouwer met zijn machines twee kilometer omrijden. En dat tientallen keren per jaar.

Bij een ritje met zijn cirkelhooier moet de druk bezette landbouwer ook nog eens op kwartier extra aan vertraging rekenen. Zo lang duurt het om de machine voor het transport over de weg eerst in en later weer uit te klappen. Terwijl de bewerking van het perceel misschien maar een half uurtje kost.

Lange tijd nam Harkink de tijdrovende ritjes voor lief. Tot een onderhoudsmedewerker van Waterschap Rijn en IJssel hem aanraadt eens met het hoofdkantoor in Doetinchem te bellen. Ook strenge regels kennen uitzonderingen, bleek in een gesprek met Jan Willemink, de beheerder van het stroomgebied rond de Berkel. De keur, de verordening waarmee Waterschap Rijn en IJssel de kwaliteit rond watergangen en dijken beschermt, verbiedt nieuwe bouwsels, hekwerken, de aanplant van bomen en struiken. Net als alle zaken die de doorstroming van het water belemmeren, dus ook een dam met duiker.

Landbouwer Ronald Harkink (links) wil een duiker met dam in de sloot die zijn graslanden doorsnijdt. Jan Willemink neemt poolshoogte.

De breedte van de beschermingszones is afgestemd op de omstandigheden. Een breedte van vijf meter - inclusief onderhoudspad - komt vaak voor. Willemink: „Die ruimte is nodig voor het onderhoud en helemaal voor het geval we bij calamiteiten met grote machines moeten werken.” Het Haarlose verzoek om een uitzondering op de keur-regels te maken lijkt te slagen. Al aan de telefoon kreeg Willemink door dat Harkinks vraag niet afwijkt van vele andere. „Tsjja, dan komt onze gebiedskennis mooi van pas voor het ambtelijk advies. Als we de situatie niet persoonlijk kennen, komt er eerst een collega poolshoogte nemen. In dit geval letten we er op dat de aanleg van een dam met duiker in tijden van hoog water niet voor te veel opstuwung zorgt. Als er al veel duikers liggen, gaan we na of we in ruil voor de nieuwe oversteek er een paar weg kunnen halen.” Harkink ging na zijn telefoontje door met de aanvraag van een watervergunning. „Ik heb een pdf van de website gehaald, het formulier ingevuld en er een kaartje bijgedaan.” Hij toont zich tevreden. „De korte lijntjes met het waterschap zijn goed, zo hoort zoiets te gaan.”

Regels voor veilige dijken in keur

Foto: Jan van den Brink

„Wat als het rivierwater tot aan de kruin staat en de druk oploopt. Kunnen we ook dan de veiligheid garanderen?” ‘S Zomers lijken de crisistijden ver weg. Toch is dat het beeld dat waterschappers die de dijken inspecteren dezer dagen voor ogen hebben. Zelfs grassprietjes zijn belangrijk. Martin Nieuwenhuis, coördinator calamiteiten bij Waterschap Rijn en IJssel, ziet het liefst een volle grasmatt. „Het groen helpt omdat de wortels het talud tegen golfslag en afspoeling beschermen.”

In de nieuwe keur van Waterschap Rijn en IJssel speelt veiligheid als vanouds een hoofdrol. Jaarlijkse inspecties en de verplichting de dijken goed te onderhouden zijn in de ver-

De ‘K’ geeft aan waar kabels of leidingen het water en de dijk kruisen. Extra maatregelen beschermen hier de dijk.

dening opgenomen, net als de regels voor gebruikers en omwonenden. Nieuwenhuis: „Wat is er mooier dan wonen op een dijk? Maar dat zit er meestal niet in. Voor een fundering moet je graven. Het zou de stevigheid van de dijk aantasten en dat willen we altijd voorkomen.” Om dezelfde reden is elk graafwerk, het planten van bomen en nieuwbouw op of vlakbij de dijk verboden. Dat is ook het geval bij de aanleg van vijvers, het leggen van (nuts)leidingen, het laten grazen van koeien en elke andere activiteit die een beschadiging van het talud kan veroorzaken.

Zolang er sprake is van een kern- of beschermingszone, gelden de regels uit de keur die het waterschap dit jaar opnieuw vaststelt. De bijbehorende zones zijn opnieuw op kaarten ingetekend.

‘Vreemde elementen’ bij de dijk kunnen leiden tot een ingreep van de handhavers van het waterschap. Toch zijn er wel mogelijkheden voor initiatieven voor sport, recreatie of met een bijzonder maatschappelijk nut. De deelnemers aan een wandelvierdaagse zijn na overleg dus welkom. Nieuwenhuis adviseert: „We maken graag activiteiten mogelijk, op de voorwaarde dat we de dijk niet aantasten. Als waterschap willen we met initiatiefnemers kunnen meedelen. Bel en overleg daarom ruim vantevoren.”

Waterschap legt belangrijkste regels vast in nieuwe keur

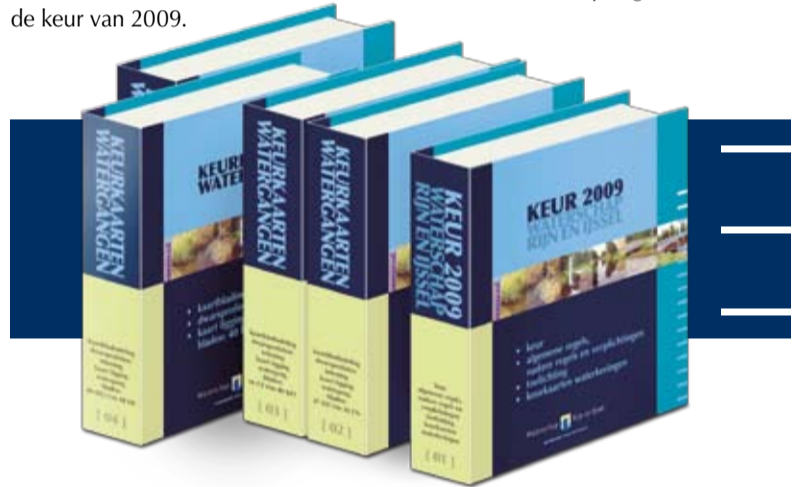
Waterschap Rijn en IJssel legt de eigen regels opnieuw vast in de zogeheten keur. Dat is de traditionele benaming voor de verordening waarmee de veiligheid van dijken, watergangen en kades wordt geregeld. Maar ook het al dan niet toestaan van activiteiten of bouwwerken nabij het water en de dijken, lozingen op het oppervlaktewater en het oppompen van grond- en oppervlaktewater zijn er in geregeld.

De belangrijkste taken van het waterschap zijn zorg voor schoon water, droge voeten (het regionale waterpeil) en veiligheid (rivierdijken). Veel daarvan is in de keur terug te vinden. De keur met de bijbehorende leggers en kaarten hebben een indrukwekkende omvang gekregen. Toch zijn er maar weinig veranderingen waar de burger iets van gaat merken. Bestaande rechten van omwonenden en gebruikers blijven intact. De meeste wijzigingen zijn juridisch van aard en het gevolg van het combineren van verschillende oude wetten in een nieuwe Waterwet.

De watervergunning is het meest opvallende nieuwe element in de keur van 2009.

Het is een gecombineerde vergunning waarin per werk alle wateronderwerpen ineens worden vastgelegd, zelfs als de bevoegdheid deels bij de provincie ligt. Aparte vergunningen voor bijvoorbeeld het lozen op het oppervlaktewater en het oppompen van grondwater zijn niet meer nodig. Daarmee worden de procedures eenvoudiger en overzichtelijker.

Zo is de nieuwe watervergunning een eerste stap op weg naar een verlichting van de regeldruk voor burgers en bedrijven. Een ander voorbeeld van die vereenvoudiging: wie zich aan een aantal voorwaarden houdt, hoeft soms geen vergunning meer aan te vragen maar kan volstaan met een eenvoudigere melding. Voor het eerst zijn ook de - al bekende - bergingsgebieden in de keur opgenomen. Het doel daarvan is te voorkomen dat de waterbergende capaciteit van deze gebieden in de toekomst door menselijk ingrijpen afneemt. Wat dat betreft lijkt de keur op een gemeentelijk bestemmingsplan. Nieuw is verder dat de regulering van grondwateronttrekkingen een taak van het waterschap is geworden.

22 december: nieuwe regeling van kracht

Jarenlang is er achter de schermen naar toegewerkt. Op 22 december 2009 is het zo ver: rijk, provincies en waterschappen laten tegelijk hun samenhangende, nieuwe regelingen voor water en dijken van kracht worden. Voor het rijk is dat de Waterwet. Op deze wet heeft provincie haar Waterverordening gebaseerd en het waterschap zijn keur.

Het resultaat van de operatie - een nieuwe keur met legger en veel kaartmateriaal - is ongeveer een meter aan

mappen dik. Vanaf 17 augustus legt Rijn en IJssel het gehele pakket voor burgers op 22 gemeentehuizen en het waterschapskantoor ter inzage.

Ondanks de forse omvang valt de rij nog best te doorgronden. De kern beslaat slechts negen pagina's op A4-formaat: hierop staan de bepalingen van de keur. De bijbehorende uitleg beslaat twaalf pagina's, de uitwerking nog eens twintig. De rest van de rij mappen bestaat uit toelichtingen en kaarten tot op detailniveau voor het hele werkgebied van Rijn en IJssel.

Nieuw in de keur: grondwater

Een nieuwe taak voor de waterschappen is het reguleren van de hoeveelheid grondwater die mag worden opgepompt. Waterschap Rijn en IJssel heeft in de nieuwe keur hiervoor de huidige regelgeving van de provincie overgenomen.

Op basis van de nieuwe keur geldt een vergunningplicht vanaf een pompcapaciteit van tien kubieke meter per uur. In veel gevallen kan er echter ook sprake zijn van een veel lichtere meldplicht.

Bij grootschalig industrieel gebruik (bij het oppompen van meer dan 150.000 kubieke meter grondwater per jaar) blijft de provincie de aangewezen vergunningverlener. Dat is ook het geval als er warmte uit grondwater wordt benut. Verder blijft opgepompt drinkwater geheel buiten het takenpakket van het waterschap.

Meer informatie over watervergunningen in nieuwe situaties is verkrijgbaar bij Waterschap Rijn en IJssel (telefoon 0314 - 369 369).